सुनकोशी गाँउपालिका

स्थानीय राजपत्र

सुनकोशी गाउँपालिका, रामटार सिन्धुलीद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४, संख्या ४

आश्वीन १३ गते २०७७ साल

भाग २

नेपालको संविधानको धारा २२६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ (२) को अधिकार बमोजिम सुनकोशी गाउँपालिकाद्धारा बनाईएको मापदण्ड, ऐनको १०२ (३) बमोजिम सर्वसाधारणको जानकारीको लागी प्रकाशन गरिएको छ।

लैंगिक हिंसा निवारण कोष संचालन मापदण्ड, २०७७

नेपालको संबिधान २०७२ को धारा ३८ को महिलाको हकको कार्यान्वयन गर्न र लैगिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावितलाई तत्काल उद्धार गर्न, औषधी उपचार गर्न वा पुनर्स्थापना गर्ने कार्यका लागि गाउँपालिकामा लैगिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरी सो कोषबाट पीडित वा प्रभावितलाई रकम प्रदान गर्ने कार्यलाई सरल, सहज एवं प्रभावकारी बनाउनको लागि लैगिक हिंसा निवारण कोष (संचालन) नियमावली, २०६७ तथा लैगिक हिंसा निवारण कोष स्थापना तथा विस्तारका लागि सशर्त अनुदान सम्वन्धि मापदण्ड, २०७६ को अधिन एवं स्थानीय सरकार ऐन, २०७४ को दफा १०२ उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सुनकोशी गाउँपालिकाको लैगिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ तयार गरिएको छ।

गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७७/०६/१२

प्रमाणीरकण मिति : २०७७/०६/१२

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

क) यो कार्यबिधिको नाम सुनकोशी गाउँपालिकाको "**लैगिक हिंसा निवारण कोष संचालन मापदण्ड, २०७७**" रहेको छ।

ख) यो मापदण्ड सुनकोशी गाउँपालिकाको अध्यक्ष ज्यूबाट प्रमाणिकरण भएपछि लागु हुनेछ।

२) परिभाषा :

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमाः

क) "गाउँपालिका" भन्नाले सुनकोशी गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।

ख) "कोष" भन्नाले दफा (३)बमोजिमको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संझनु पर्दछ।

ग) "पीडित" भन्नाले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावित व्यक्ति संझनु पदर्छ।

घ) "घरेलु हिंसा" भन्नाले कुनै व्यक्तिले घरेलु सम्बन्ध भएको अर्को कुनै व्यक्तिलाई दिएको शारीरिक,मानसिक, यौनजन्य वा आर्थिक यातना सम्झनु पर्दछु।

ङ) "लैंगिक हिंसा" भन्नाले सार्वजनिक वा निजी जीवनमा लिंगको आधारमा कसै प्रति शारीरिक,मानसिक वा यौनजन्य क्षति वा पीडा पुर्याउने कार्य सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले लिंगको आधारमा हुने वा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको अपमानजन्य, पीडाजन्य वा धम्कीपूर्ण व्यवहार, दवाव, करकाप वा स्वेच्छाचारी रुपमा महिलालाई स्वतन्त्रताको उपभोग गर्नबाट बञ्चित गर्ने कुनै कार्य समेतलाई जनाउछ।

च) "कोष संचालन समिति"भन्नाले मापदण्डको दफा (९) बमोजिम गठित समितिलाई सम्झनु पर्दछ।

३. कोषको स्थापना :

१) लैगिक हिंसा पिडित र प्रभावितहरुको तत्काल उद्धार गर्न, राहत र पुनःस्थापना गर्ने काम समेतका लागि सुनकोशी गाउँपालिकाले एक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरेको छ।

२) कोषमा देहाय बमोजिमको रकम जम्मा गर्न सकिने छ।

क) संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम

ख) सुनकोशी गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट छुट्याइएको रकम

ग) विभिन्न संघ संस्था वा व्यक्तिबाट सहयोग स्वरुप प्राप्त रकम

घ) अन्य कुनै आन्तरिक तथा बाहिय स्रोतबाट प्राप्त रकम

ङ) बैंक खातामा रहेको मौज्दात बाट प्राप्त ब्याज रकम

४. कोषमा रकम जम्मा गर्ने

सुनकोशी गाउँपालिकाले प्रत्येक वार्षिक बजेटमा व्यवस्था गरी कोषमा रकम जम्मा गर्नु पर्नेछ।

५) कोषको उपयोग :

१) कोषको रकम देहायको कामको लागि उपलब्ध गराउन उपयोग गरिनेछः-

- क) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्न,
- ख) पीडितलाई औषधी उपचार गर्न,
- ग) पीडितलाई तत्काल उपचार गराउदा लागेको खर्च पीडकले तत्काल व्यहोर्न नसक्ने भई अदालतको आदेश बमोजिम त्यस्तो पीडितको स्वास्थ्य उपचार गर्न
- घ) राहत प्रदान गर्न तथा आर्थिक सहयोग उपलव्ध गराउने,
- ङ) पीडितलाई कानूनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार तथा मनोपरामर्श लगायतका सेवा प्रदान गर्न,
- च) सीपमुलक तालिम प्राप्त पिडितलाई स्वरोजागारका लागि कुनै व्यवसाय स्थापना गर्नको लागि अनुदान रकम प्रदान गर्न,
- छ) पीडित र प्रभावितका लागि पुनर्स्थापना गराउन,
- ज) अल्पकालीन महिला सुरक्षा सेवा केन्द्र संचालनको लागि माग भई आएमा समितिले आवश्यक ठानेमा आवश्यक्ता रऔचित्यताको आधारमा सेवा केन्द्र संचालनको लागि रकम प्रदान गर्न।
- झ) पीडितको लागि कोष परिचालन समितिले तोके बमोजिमको अन्य काम गर्न।

२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोष सञ्चालक समितिले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित बालबालिका तथा किशोर किशोरी वा लैङ्गिक हिंसाबाट प्रभावित भई लागू पदार्थको दुर्व्यसनमा फसेका वा सडकमा आएका व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिई कोषको रकम खर्च गर्न सक्ने छ।

६. कोषको रकम अन्य काममा उपयोग गर्न नसकिने :

कोषको रकम दफा (५) बमोजिम बाहेक अन्य कामका लागि उपयोग गर्न सकिने छैन।

७. राहत तथा आर्थिक सहयोगको आधार र मापदण्ड :

१) सुनकोशी गाउँपालिकाले कोष परिचालन समिति गठनगरी पीडित र प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नुपर्दछ।

२) कोष संचालन समितिले उपदफा (१) बमोजिम पीडित र प्रभावितलाई रकम उपलब्ध गराउदा देहाय बमोजिमको रकमको हद र आधार लिनुपर्दछ।

क) पीडितलाई तत्काल उद्धार,औषधी उपचार, पुनर्स्थापना वा राहत तथा आर्थिक सहयोग नगरेमा गम्भीर मानवीय क्षति हुने देखिएमा कोष संचालन समितिले निर्णयगरी वीस हजार रुपैया नबढ्नेगरी मनासिव रकम ,

ख) हिंसा पीडितले कुनैसीपमुलुक तालिम प्राप्तगरी व्यवसाय संचालन गर्नका लागि वस्तुगत सहयोग वा नगद अनुदान माग गरेमा व्यवसायको प्रकृति र औचित्यता आधारमा प्रति व्यक्ति बढीमा वीस हजार रुपैया,

ग) पीडितलाई कानुनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार वा मनोविमर्शका लागि पाँच हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी लागेको यथार्थ खर्च,

घ) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्नु पर्ने भएमा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधनबाट यात्रा गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खाना खर्चवापत प्रतिदिन तीन सय रुपैयाँ , बास बस्नु पर्ने भए सो वापत छुट्टै रकम दिनु पर्ने भएमा प्रतिदिन पाँचसय रुपैयाँको दरले लागेको यथार्थ खर्च रकम ।

ङ) पीडितलाई अस्पतालमा भर्ना गरी औषधी उपचार गर्नु पर्ने भएमा अस्पताल आँउदा जाँदा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खाना खर्च वापत प्रति दिन तीन सय रुपैयाँ, अस्पतालमा बस्ने व्यवस्था नभई वाहिर बस्नु परेमा बास खर्च वापत प्रतिदिन पाँचसय रुपैयाँ र उपचार खर्चको यथार्थ खर्च रकम,

च) कोष संचालन समिति तोके बमोजिमको अन्य कामको लागि कामको प्रकृति,आवश्यक्ता र औचित्यताको आधारमा बढीमा दश हजार रुपैयाँ ।

८) राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न निवेदन दिनु पर्ने :

१) यस मापदण्ड बमोजिम राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न चाहने पीडित वा सरोकारवाला व्यक्तिले राहत तथा आर्थिक सहयोग पाउनु पर्ने मनासिव कारण खुलाई कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्ने छ ।

२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर जाचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने आधार देखिएमा मापदण्डको दफा (७) बमोजिम कोष संचालन समितिले निर्णयगरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएतापनि पीडित तथा प्रभावितलाई तत्काल राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्ने मनासिव आधार देखिएमा दफा (७) बमोजिम कोष संचालन समिति बाट पछि अनुमोदन गराउनेगरी संयोजकले तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

४) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन अनुसार जाचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने आधार नदेखिएमा सोको जानकारी निवेदकलाई गराउनु पर्नेछ ।

९) **कोष संचालन समिति गठन**

१) कोषको संचालन तथा व्यबस्थापन गर्ने प्रयोजनको लागि एक कोष संचालन समिति रहने छ।

२) समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क)	उपाध्यक्ष	संयोजक
ख)	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
ग)	सामाजिक विकास समिति संयोजक	सदस्य
घ)	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	सदस्य
ङ)	जनस्वास्थ्य प्रवर्धन शाखा प्रमुख	सदस्य
च)	ईलाकाप्रहरी कार्यालयको अधिकृत प्रतिनिधि	सदस्य
छ)	कानुनी सहजकर्ता	सदस्य
ज)	लैगिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु मध्येबाट संयोजकले मनोनित गरेको एकजना सदस्य	सदस्य
झ)	महिला तथा बालबालिका/सामाजिक विकास शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

१०) **समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार :**

समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुने छ।

क) लैंगिक हिंसा पिडित तथा प्रभावितको उद्धार गर्ने , पुनःस्थापना गर्ने तथा राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,

ख) लैगिक हिसा पिडित तथा प्रभावितको पहिचान गर्ने र वास्तविक पिडित तथा प्रभावितका लागि राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने,

ग) स्वीकृत कार्यक्रमका लागि कोष परिचालन गर्ने गराउने,

घ) स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,

ङ) समितिबाट गरिने कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने वा गराउने ,

च) लैंगिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कामगर्ने निकायसँग समन्वय गर्ने,

ङ) समितिलाई तत्काल आवश्यक पर्ने कोषमा रहेको रकम उपयुक्त क्षेत्रमा लगानी गर्ने,

ज) कोषमा रकम बृद्धिको लागि खोजी गर्ने ,

झ) लैंगिक हिंसा पिडित तथा प्रभावित सम्बन्धी अन्य काम गर्ने वा गराउने,

११) **समितिको बैठक र निर्णय :**

क) समितिको बैठक आबश्यकता अनुसार बस्नेछ ,

ख) समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति,समय र स्थानमा बस्नेछ,

ग) समितिको कुल सदस्य संख्याको ५० प्रतिशतभन्दा बढि सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ,

घ) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्ने छ ,निजको अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरु मध्येबाट छानेको सदस्यले गर्नेछ ,

ङ) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ,

च) समितिले आबश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रुपमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ,

छ) समितिको निर्णय समितिको सदस्य सचिबले प्रमाणित गरी राखिनेछ ,

झ) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समितिको बैठकमा निर्णय गरी निर्धारण गर्न सकिनेछ,

१२. **समितिको प्रशासनिक खर्च :**

समितिको प्रशासनिक खर्च कोषमा जम्मा भएको रकम र सो कोष बाट प्राप्त व्याज रकमको ५ प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन ।

१३. **खाता सञ्चालन :**

क) कोषको रकम समितिको निर्णय बमोजिम कुनै वाणिज्य बैंकको खाता खोली जम्मा गर्नु पर्दछ ।

ख) उपदफा (क) बमोजिम खाता सञ्चालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा शाखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

१४. **कोषको लेखा र लेखा परिक्षण :**

कोषको लेखा र लेखा परिक्षण गाउँपालिकाले अपनाएको लेखा प्रणाली र लेखा परिक्षण प्रक्रिया बमोजिम हुने छ।

१५. **कोषको रकम फ्रिज नहुने :**

कोषको रकम खर्च नभई आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्म बाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फ्रिज हुने छैन ।

१६. **प्रतिबेदन पेश गर्ने :**

१) समितिले आफूले गरेको कार्यको वार्षिक प्रतिबेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र गाउँकार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।२) उपदफा (क) बमोजिम समितिले पेश गरेको प्रतिबेदन गाउँकार्यपालिकाले सार्बजनिक गर्ने छ।

१७. बैठक भत्ता :
समितिका संयोजक र सदस्यले समितिको बैठकमा भाग लिए बापत गाउँपालिकाले तोके बमोजिमको रकम बैठक भत्ता पाउनेछन् ।

१८.कोषको सचिवालय : कोषको सचिवालय गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा रहने छ ।

१९. अभिलेख राख्ने : समितिले आफुले गरेका कामको अभिलेख दुरुस्त राख्नु पर्ने छ ।

२०. निर्देशन दिन सक्ने :
क) गाउँकार्यपालिकाले समितिको कामकारबाहीको सन्दर्भमा समितिलाई निर्देशन दिन सक्ने छ ।
ख) उपदफा (क) बमोजिम गाउँकार्यपालिकाले दिएको निर्देशन पालनागर्नु समितिको कर्तव्य हुने छ ।

२१. अधिकार प्रत्यायोजन :
समितिले यस कार्यबिधि बमोजिम आफुलाई प्राप्त अधिकार मध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार समितिको संयोजक, सदस्य वा गाउँकार्यपालिकाले तोकेको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्ने छ ।

२२. कोष खारेज हुन सक्ने :
क) कुनै कारणबस कोष संचालनगर्न आबश्यक नदेखिएमा गाउँकार्यपालिकाको निर्णयबाट कोष खारेज गर्न सकिनेछ ।
ख) उपदफा (क) बमोजिम कोष खारेज भएमा कोषको रकम हस्तान्तरण सम्वन्धी निर्णय गाउँकार्यपालिकाको बैठकबाट हुने छ ।

अनुसूची

(हिंसा पिडित व्यक्तिले दिने निवेदनको ढाँचा)

विषयः सहयोग रकम उपलब्ध गराई पाउँ ।

श्री अध्यक्ष ज्यू ,
स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति ।

म...मा वस्ने वर्ष ....को...................मिति......................मा लैंगिक हिंसाबाट पीडित भएको छु ।मेरो आर्थिक स्तर ज्यादै कमजोर रहेको छ। म उपर लैंगिक हिंसा (......................) भएको कारणले मेरो शारीरिक/मानसि/सामाजिक अवस्था कमजोर भई अशक्त अवस्थामा रहेको हुनाले मलाई औषधी उपचार/कानूनी सहायता एवं परामर्श/ उद्धार/ मनोविमर्श/ स्वरोजगार/ पुनर्स्थापना/ अन्य ....कामका लागि सहयोगको आवश्यकता परेको हुँदा स्थानीय लैंगिक हिंसा निवारण कोषबाट नियमानुसार सहयोग रकम उपलब्ध गराई दिनु हुन यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदकको
नाम थरः
ठेगानाः
दस्तखतः
मितिः

आज्ञाले,
बसन्त न्यौपाने
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत